

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Sanctis

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXX

Exegesis Euangelij Matth. XIX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47060](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47060)

Fuit autem cum discipulis, qui erant Damasci per dies aliquot. Et continuo, statim post baptismum ingressus in synagogas predicabat Iesum, cuius nomen usque adeo paulo ante persecutus erat, quoniam hic est Filius Dei, non adoptivus, sed consubstantialis & eiusdem cum Patre naturæ. Nota hic quam non erubuerit Paulus id quod perperam prius asseruerat nunc publicè recantare, malueritque aliquam sustinere verecundiam ob sententiæ mutationem, quam veritatem agnitam vel impugnare, vel non ad omnium notitiam perducere. Quod utinam imitari voluissent quidam tum superiorum tum nostrorum quoque temporum viri seculari sapientia tumidi, qui perniciosissimis scriptis suis multa in orbem Christianum mala se inuexisse non erant nescij, & tamen admoniti ab alijs pertinaciter suos errores tueri quam humiliter corrigere maluerunt: quos tamen mundus hodie usque in cælum euehit, licet omnibus verè pijs imò & ipsi Deo Opt. Max. omni stercore peus fordeant. Stupebant autem omnes qui audiebant & dicebant: Nonne hic est qui expugnabat in Hierusalem eos qui inuocabant nomen istud Domini Iesu? Et huc ad hoc venit, ut vincitos illos duceret ad principes sacerdotum. Saulus autem multo magis conualecebat, vulgi atque hominum sermonibus & iudicijs contemptis, ut ei placeret, cuius ineffabilem erat consecutus misericordiam: & confundebar a perissimis & certissimis scripturæ testimonijs Iudæos qui habitabant Damasci, affirmans quoniam Iesus Nazarenus Hierosolymis crucifixus, est Christus promissus patribus, mundi Saluator, per cuius mortem immeritam à merita damnatione redimendum esset totum genus humanum. Hoc exemplo armati quotquot ex Dei gratia vitam suam in melius mutare institunt, discant hominum ludibria & iudicia floccipendere, imò quo se senserint magis retrahi & impugnari ab huius mundi sectatoribus, eo conualecant magis, & perseuerent fortiter usque in finem ob honorem & amorem Saluatoris sui, qui pro ipsis sanguinem suum fundere & crucis ignominiam perferre dignatus est confusione contempta.

Vitam in melius conuersi quid agere debeant.

Hebr. 12.

EXEGESIS EVANGELII IN EODEM FESTO
Matthæi XIX.

Evangeliū huius diei licet verbis breue sit, sed cælesti consolatione refertum est, qua possint haud mediocriter exhilarari corda eorum qui præsentis vitæ bona siue facultates & quicquid, id est, quod homini quo minus Christo perfectè adhæreat, possit esse impedimento, contemnant & abijciunt, ut Christum expeditius sequantur, qui tantam propter nos rerum omnium penuriam amplexus est, ut non haberet, ubi caput suum reclinaret. Et si quis bene perpendat videbit huius Euangelij dictis permotos eos qui primi Domino crediderunt, ut omni proprietate reiecta, in commune sua omnia distribuèrent, vel facerent omnibus communia: quod tamen postea apud populum Christianum abiit in desuetudinem, tamen constanter in hanc usque diem seruatur in cunctis bene reformatis monasterijs, utpote in quibus nulli quicquam licet habere proprij, sed bona quæ habent æquabiliter in usus omnium distribuuntur, quantum

Matth. 1.
Luca 9.

Act. 4.

cc 2 cuius

cuiusque necessitas, & monasticæ vitæ ratio exigat. Et quia beatissimus Christi Apostolus Paulus ad eorum pertinebat numerum, qui sua omnia reliquerant, & Christum secuti erant, commodè satis hac die Euangelium istud legitur, vbi Petrus ex persona omnium Apostolorum ita dicit ad Christum:

Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te, Quid ergo erit nobis?

Quibus in verbis id primum cuiquam mirum videri possit, quod Petrus alioqui reuera pauper se reliquisse omnia tam liberè proficitur. Sed ut diximus non in sua duntaxat, sed etiam cæterorum persona Apostolorum hæc protulit. Constat autem inter Apostolos quosdam fuisse diuites, vt Matthæum, & Bartholomæum, qui iure dicere poterant se cuncta reliquisse. Sed & Petrus ipse etsi pauca reliquerat, nihil tamen sibi ex omnibus quæ habuerat fecit reliquum, cum rebus possessis omnem simul habendi & acquirendi spem cupiditatemque deserens, quod est reuera non vulgaris perfectionis, si Christi contemplatione id fiat, non ob mundi hominumque captandam gloriam, aut aliud quiddam à charitate alienum, quibus Philosophi permoti videntur, qui opes suas penitus abiecerunt. A quibus vt Apostolorum cæterorumque Christi fidelium erga contemnendas opes & alia quæ mundi sunt studium discerneretur, adiecit D. Petrus, & ait: Ecce secuti sumus te: id est, non solum tui amore nos rebus cunctis nudauimus, sed etiam vestigia virtutesque tuas atque præcepta sectati sumus. Id Philosophorum genulium nemo vnquam præstitit. Circa hunc locum Diuus Hieronymus ita ait. Grandis fiducia. Petrus piscator erat, diues non fuerat, cibos manu & arte quærebat, & tamen loquitur confidenter. Reliquimus omnia. Et quia non sufficit tantum relinquere, iungit quod perfectum est, Ecce secuti sumus te. Hæc ille. Nemo putet hunc mundi & rerum omnium contemptum in Apostolis paruipendendum esse. Vocati à Christo, etiam cum nullum adhuc vidissent miraculum, nullam futuræ beatitudinis pollicitationem accepissent, libenter non solum facultates & bona temporalia, sed etiam cognatos omnes reliquerunt. Nos qui tot prouocati exemplis, tot firmati pollicitationibus, tot comminationibus deterriti sumus, neque sic adhuc nisi ægerrimè ab rerum præsentium amore auellimur, & non solum eo adduci non possumus, vt propter Christum & futuram beatitudinem vilia & caduca huius vitæ commoda despiciamus, sed vix paucissimis è nobis persuaderi potest vlla ratione, vt saltem nihil iniquè, nihil præter fas & iustitiam acquiramus, rebus concessis non nimium nec nimis impie abutamur. Felix sanè fuit illa primitiæ Ecclesiæ conditio, quando facultates omnium in commune conferebantur, & paucorum administratione ac procuratione singulis necessaria præbebantur, cæteris interim liberius cælestium contemplationi, orationi, alijsque pijs studijs noctes atque dies vacantibus. Sed quia hodie eo adhortari passim omnes non expedit (non enim ea hominum perfectio est, id vt sustinere queant) maximopere tamen admonendi sunt Christiani omnes vt bonis à Deo concessis non ad iactantiam, non ad voluptatem, sed tantum ad necessitatem vtantur.

Matth. 9.

Matth. 4.

Philosophos reliquisse diuitias qui intelligendum.

Hieron.

Apost. 4.

Esti ante aduētum Christi etiam quidam sancti Patres diuitijs abundasse leguntur, tamen postquam per Christum iam nobis cęlestis patrię inastimabiles diuitię promissę sunt, & cęlum iam patefactum omnino stultissimum est temporarijs auarę conquirendis diuitijs nauare operam. Qui enim ijs inhiant, vix fidem adhibere videntur pollicitationibus Christi. Si enim credunt non habere nos hic manentem ciuitatem, sed futuram inquirere, cur opes tanto studio corradunt? cur non potius necessarijs rebus contenti sunt? Sed volunt scilicet prouidere prolibus suis. O si illis bene prouidere volūt, contemnendarum potius quā accumulandarum opum eis exemplum relinquant. Audiant Christum dicentem. *Nolite solliciti esse in crastinum.* Multi proles suas diuites facere voluerunt, sed interim & seiplos & proles traxerunt in tartara, vbi summa rerū omniū penuria est. *Verissimè* namq; dicit Apostolus. *Qui volunt diuites fieri incidunt in tentationem, & in laqueum diaboli, & desideria multa inutilia & nociua, quę mergunt homines in interitum & perditionem. Radix enim omnium malorum est cupiditas.* Vnde etiam idem statim pręmiserat. *Habentes autem alimenta & quibus tegamur, hu contenti simus.* Quod si omnino volunt & sibi & prolibus suis bene consulere, sequantur eiusdem Apostoli consilium ita scribentis Timothęo: *Diuitibus huius seculi præcipe, non sublimè sperare, neque sperare in incerto diuitiarum, sed in Deo, qui præstat nobis omnia abunde ad fruendum. Bene agere, diuites fieri in bonis operibus, facillè tribuere, communi- care, thesaurizare sibi fundamentum bonum in futurum, vt apprehendant veram vitam.* Et tamen etiam cum diuitijs suis bene vsi fuerint, sciant beatiore eos esse, qui cum Apostolis dicere possunt Christo: *Ecce nos propter te reliquimus omnia.* Nisi enim id ita se haberet, frustra Dominus Iesus diuiti illi adolescenti præcepta Domini etiam inter diuitias obseruanti dixisset, vt si quidem perfectus esse veller, irat & venderet omnia sua, & daret pauperibus, & sic pauperem Christum ipse quoque pauper sequeretur. Et ne quis putet nihil obesse diuitias, attendat hunc ipsum adolescentem hac Domini adhortatione vsque adeo animo deiectum esse, vt abiret tristis: siquidē multas habebat possessiones, quę eius animam tanto sibi amore deuinxerant, vt Christi, id est, ipsius filij Dei sectatorem & comitem, quo illi nihil poterat contingere felicius se præstare non posset. Itaque non ignorans Filius Dei ægre diuitias sine multis vitijs possideri, vitam egit pauperrimam, non vt sibi, sed nobis suo exemplo consuleret: & quos in suam asciiuit disciplinam itidem pauperes esse, nihilq; proprij habere voluit: atque interim etiam terribilibus quibusdam sententijs cōtra diuites vsus est, vt est illa, *Amen dico vobis, quia diues difficile intrabit in regnū calorū.* Et: *Facilius est camelum per foramen acus transire, quā diuitem intrare in regnum calorū.* Item illa: *Va vobis diuitibus, qui habetis consolationem vestram.* Cuius simile quiddam legitur in Amos propheta: *Va vobis qui opulenti estis in Sion.* Et quia Apostoli spreis facultatibus Christi paupertatem imitabantur, rectè dicit Petrus: *Ecce nos reliquimus omnia & securi sumus te pauperem pauperes, nudi nudum: quamquam non de sola paupertate, sed etiā cęteris virtutibus Christi quas Apostoli in se exprimere nitebantur, hæc verba accipienda sunt. Quid ergo erit nobis? id est, quid propterea gratiæ ac beneficij præstabis nobis? Hęc percōratio non nihil imperfectionis præ se ferre videtur. Et reuera Apostolos*

Diuitijs qui-
nam vren-
dum sit.

Heb. 13.

Prohibus de
quibus pro-
uidendū sit.

Matth. 6.

1. Tim. 6.

Ibidem.

Matth. 19.

Matth. 19.

Lucę 18.

Paupertatem
cur adeo
Christus de-
legerit ali-
jsq; contu-
lucit.

Matth. 19.

Lucę 19.

Marc. 10.

Lucę 6.

Amos 6.

VI
22

Apostolis ante Spiritus sancti aduentum non nihil imperfectio- nis inhæsit. Mercenarium semorū Christi quātus hodie sit numerus.

ante Domini mortem & aliquamdiu postea non omnino perfectos fuisse certum est. Non debebat Petrus exigere primum, nam id mercenarium est: sed amore liberali seruire Christo. Multos hodie mercenarios inuenire est etiam inter illos, qui alioqui piè & honestè viuere videntur: quorum tamen admodum obliquus & impurus est amor: quandoquidem in omnibus quæ rectè faciunt ferè semper ad seipos reflectuntur, & quandiu gratia sensibilis aut consolationes arident, libenter seruiunt Christo: At ubi gratia non nihil se abscondit, & ipsi quibusdam aduersis casibus aut tentationibus & molestijs diuexantur, facilè Christo nuncium remittunt. Non enim amant neque spectant purè Christum, sed seipos tameri id ipsi non putent. Vitium istud communissimum est, & paucos inuenies, qui puro amore semper ferantur in dilectum Deum. Et licet plerique sentiant multum se affici erga Deum, ac tamen fieri potest vt amor ille non nisi naturalis sit, non autem gratuitus, atque ideo nec meritorius quidem.

Iesus autem dixit illis: Amen dico vobis, quod vos qui secuti estis me, in regeneratione cum sederit Filius hominis in sede maiestatis suæ, sedebitis & vos super sedes duodecim, iudicantes duodecim tribus Israel.

Hæc verba quibus Dominus ait, vos qui secuti estis me in regeneratione &c. accipitem habent significationem, propter variam distinctionem. Diuus Hilarius ita distinguit. Vos qui secuti estis me in regeneratione, & exponit, id est, in lauacro baptismi, in fidei sanctificatione. Sed Diuus Hieronymus hæc verba, in regeneratione, necit consequentibus, cui astipulatur etiam D. Augustinus libro de ciuitate Dei, & Diuus Chrysostomus, & Gregorius, & alij quidam. Istæ enim sententia rector est. Absit enim vt qui baptismum & fidem Christi consecuti sunt, omnes cum eo iudicari credantur. Nam innumeri licet baptizati fuerint & crediderint, tamen quia fidem bonis operibus non sunt prosequuti, neque seruauerunt ea quæ Christo in baptismo polliciti fuere, iam apud inferos dire puniuntur. Sed non indifferenter cunctis credentibus, etiam illis qui rectè vixerint dictum putandum est, quod eam cuius Christus hic meminit, iudiciariam potestatem sint habituri in extremo iudicij die: quandoquidem ea solis perfectis & Apostolicis viris promittitur, qui etiam multorum electorum iustitiam transcenderint: quos hic Dominus sub Apostolorum duodenario tanquam perfecto numero vult intelligi: quemadmodum etiam ubi consequenter duodecim tribus Israel commemorat, non Iudæos tantum, sed etiam vniuersitatem humani generis designat. Vides hic quantam gloriam sibi parant, qui Christum perfectè sequuntur. Rectè nimirum ait Sapiens quidam: *Gloria magna est sequi Dominum.* Tales enim non solum impios omnes, sed etiam electos multos iudicabunt: atque insuper incomparabili in oculis gloria & beatitudine supra multos alios perfruentur. Sed nemo sese decipiat, vt tū se putet sequutū esse Saluatorem, cum eum credit morte sua peccata nostra sufficeret, frustra Saluator noster tot nobis virtutes alias in se imitandas proposuisset, frustra charitatem, frustra humilitatem, frustra mansuetudinem.

Milarius.

Hieronym.
Augustin.
Chrysostom.
Gregorius.

Gloria quæ
ta sit sequi
Dominum.
Eccle. 17.

VI
22

studium, patientiam, iustitiam, misericordiam, aliasque innumeras virtutes tanto opere nobis commendasset: frustra denique dixisset Apostolis iam iamque in celum ascensurus. Eantes docere omnes gentes baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti: docentes eos non credere duntaxat, sed etiam servare omnia quaecumque mandavi vobis. Quod utinam diligenter perpenderent Evangelici nostrorum temporum, qui primo quidem & maxime seipfos, deinde miseram plebeculam miserè evertunt, solam fidem eis vsque ad nauseam ingerentes, ceteris virtutibus tanquam superfluis aut neglectis, aut reiectis. O stulti & miseri quem fallitis? Num semper victuri estis? An non brevis velitis nolitis rapiendi estis ad tribunal æquissimi iudicis, qui unicuique reddet secundum opera illius? Stulti cur non flammæ tartaræ vos perterrent ut tandem desinatis evertere ac perdere animas tum vestras, tum aliorum, quas Christus Iesus redemit sanguine suo? Sed his omissis, exponamus verba Salvatoris, quæ iam commemoravimus. Ait ergo: Amen dico vobis, quod vos qui secuti estis me, qui virtutum mearum perfectionem imitati estis, non contenti languere circa cõmunia, & quæ ad salutem necessaria sunt, nec solum præcepta, sed etiam consilia mea executi estis, in regeneratione, id est, ubi mortalia hæc corpora è terræ pulvere excitata immortalitate donabuntur atque in meliorem conditionem transferentur, cum sederit Filius hominis in sede maiestatis suæ, quod erit in extremo die, quando unicuique restituet pro meritis singulorum, sedebitis & vos super sedes duodecim, id est, locis præcipuis, iudicantes duodecim tribus Israel, imò etiam iudicandos omnes. Hic enim uterque numerus duodenarius, sicut iam dictum est, non ad Apostolos, neque ad Iudæos tantum, sed ad perfectos & iudicandos omnes referri debet: quanquam potest & de Apostolis intelligi & Iudæis, ut propterea Iudæos Apostoli iudicaturi sint, quod ipsis credentibus, Iudæi per plures credere noluerint. Sed quia multos illic iudicatuos ex scripturis colligitur, dicamus ex sententia Theologorum, quomodo singuli iudicaturi sunt. Iudicabit primum tota Trinitas vna Deus, per autoritatè: iudicabit Christus quatenus homo per executionem. Unde dicitur: *Pater non iudicabit quemquam, sed iudicium omne dedit Filio.* Iudicabunt Apostoli & viri perfecti per assessoriam dignitatem: ceteri electi per approbationem minus mali per comparationem, quem admodum regina Saba, Ninivita, Sodomita, Iudæos in sua malitia obstinatos iudicaturi dicuntur?

Math. 27.
Lutherani Evangelici quamquam alios doceant.
Psal. 61.
Apocal. 22.

Iudicium extremum per quosdam futurum.
Ioan. 9.
Matth. 12.
Marc. 10.
Luc. 11.

Opera bona hic approbata à Christo.
Lutheranorum hæreticorum intentio cu-

Et omnis qui reliquerit domum, vel fratres, aut sorores, aut patrem aut matrem, aut uxorem, aut filios aut agros propter nomen meum, centuplum accipiet, & vitam æternam possidebit.

Quid hic dicturi sunt nostrorum temporum Epicurei hæretici, qui non putant rectè factis à Deo mercedem restitui, neque ijs vitam æternam mereri posse? Nõne hic manifestè promittit Deus sua relinquentibus centuplum & vitam æternam? Sed nimirum Lutherus eiusque Apostoli & Evangelistæ quandoquidem vulgi animos sibi conciliare volebant, quicquid carni & veteri homini molestum est non solum non consuler, sed etiam

Iusmodi sit
ia concioni-
bus & ope-
ribus carnis.

1. Timot. 1.
Matth. 12.
Lucæ 6.

Lutheranorū
merces post
hanc vitam
qualis.

Amor diui-
tiarum quā
comedias
vincatur.

Matth. 19.

1. Cor. 7.

Lucæ 11.
Facultatibus
terrenis quo-
modo uten-
dum.

Lucæ 16.

tanquam superuacaneum, imo & supersticiosum ac impium damnare debere, ut tanto facilius in omnium gratiam sese insinuarent. Neque sanè hic eorum conatus eis, ut ipsi volunt infeliciter cecidit. Nam tanto plures sibi adiungere, quanto magis fauere carnis desiderijs, magisq; ijs repugnantiæ reiicere visi sunt. Sed vos dilectissimi aliter instituti estis. Nostis enim omnes veteris & noui testamenti paginas bona opera commendare, ijsq; præmia polliceri: nec mouere vos debet si homines voluptatum amatores magis quàm Dei quicquid virtutis est damnent, quæ autem vitia fouent, laudibus vehant. *Ex abundantia enim cordis os loquitur, & quæ cuique cordi sunt aut displicent ea libenter aut laudare aut vituperare solet.* Interim habeant ipsi quicquid carni liber, quicquid sensibus plausibile est: veniet, veniet ille dies, quando non nisi quicquid maxime nolent in omnem æternitatem sine vlla misericordia patientur. Breuis voluptas, in qua se modo efferunt, vertetur in æternam amaritudinem, & inimici crucis Christi non nisi acerbissimos eosq; semper mansuros sentient cruciatus. Verum nos Christi potius quàm illorum distis fidem adhibeamus. Ait enim: Omnis qui reliquerit domum vel fratres aut sorores &c. quibus verbis non modò ad facultatum, sed etiam consanguineorum contemptum nos prouocat. Quod si quis dicat, non obesse isthæc cuiquam, si non sit affectus illigatus, respondendum est, affectum egerimè vinci posse, quamdiu hæc retinentur. Namque diuitiarum appetitio vel amor non tam multa possidendo, quàm cuncta desiderando vincitur. Esto fuerint nonnulli, qui multa sine vlllo affectu possiderint, sed ediuerso innumerabiles sunt, qui habendi cupiditatem ex rebus possessis, licet non ita multis contraxerint, ac deinde cupiditate acquirendi plura inflammati, nullis quantumuis largis opibus exatiari quiverint. Nihil itaque consultius rerum labentium amorem penitus extirpare volenti, quam labentia cuncta despiciere ac relinquere. Nam si quis id assequi se posse putet opes cumulando, is sanè nihil aliud molitur, quàm incendium oleo infuso extinguere. Verùm ut ita cuncta deserantur. Dominus humanæ infirmitati compatiens, noluit esse in præcepto, nisi fortè ex aliqua certa ratione, sed tantum in consilio. Atque ea ex causa non dixit diuiti illi adolescenti. Volo ut simpliciter relinquant omnia: sed adiunxit conditionis particulam. Si vis perfectus esse. Impedit igitur perfectionem possessio facultatum: & tamen piissimus Saluator non exigit earum renuntiationem sub præcepto, contentus videlicet indicasse hominibus, quid tutius, quid perfectius, quid Deo gratius sit. Quod si cui non placet quod perfectum est scitari (neque enim omnium est ea animi fortitudo ut possint) malitq; res suas seruare sibi, non peccat utiq;: tamen semper sit memor illius admonitionis Apostolicæ: *Præterit figura huius mundi.* Reliquum est, ut qui emunt sint tanquam non possidentes: & qui vtuntur hoc mundo tanquam non vtantur, & quod ipse Christus ait. *Quod superest, date elemosynam: & omnia mundi sunt vobis.* Hoc est, ut paucis multa complectamur, facultatibus suis vtatur religiosè, benignè, modestè, ut se meminerit in hoc mundo peregrinū, patriamq; inquirere debere: sit item liberalis in pauperes & faciat sibi amicos de mammona iniquitatis. Nam plerisque propterea Deus mundi huius bona tribuit, ut beneficentia in pauperes Dei gratiam emereantur: & certe

certè non desunt exempla quorundam, qui rebus quidem locupletes fuerint, sed tanta eas liberalitate tum in seruatorum Dei, tum pauperum vsu largiti sint, vt aliena potius quam sua distribuisse videantur. Qui verò iam opibus abundant, & tamen non desunt res augere suas, illi reuera multis se periculis exponunt: nec facillè potest fieri, vt vnquam vera pectoris pace gaudeant, quandoquidem curis & sollicitudinibus innumeris distrahantur ac discerpuntur, quibus etiam si quid habent gratiæ vel charitatis, facillè præfocatur. Nota est enim illa parabola Domini Saluatoris de seminante semen suum quam ipse exponens, ait, semen quod inter spinas cecidit, eos significare qui verbum Dei audiunt quidem, sed sollicitudo seculi istius, & fallacia diuitiarum suffocat verbum, & sine fructu efficitur. Sed ne simus prolixi nimium, iam omittis istis videamus quid sibi velit Dominus ijs verbis, quibus ait: qui reliquerit fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut filios propter nomen meum. Quæ quidem non parum austeram videntur, maximè animis infirmis, quibus durum nimis est auelli à carne & sanguine. Atque eam ob rem piissimus Saluator non hic se uero vsus est præcepto, sed tamen præmium grande proposuit, si quis hac in parte vincere sese velit. Verissimum est enim quod Diuus Gregorius ait: affectus carnales intentionem mentis diuerberare, eiusquæ obscurare aciem. Fit sæpe numero, vt vel parentes, vel fratres, aut sorores, aut ceteri cognati si quem viderint à suis spernere quæ mundi sunt, & vni Deo vacare, mentis puritati nauare operam, & præsentibus contemptis bonis, futura inquirere, totis nervis in id incumbant, vt eum à tam salutari conatu reuocent, & ad mundi amorem ac studium illiciant. Sed hac in parte contemnendi profusus sunt etiam sub præcepto, hætenus scilicet, ne propter eos recedamus à voluntate Dei præcepto nos obligante. Quandoquæ verò non nos retrahere industria moluntur à bono, sed inordinato quodam ac sensuali non tamen præceptis Dei contrario eis amore afficimur, ita vt libeat nobis semper adesse eis, & ægrè diuellamur ab eis, tamen si sentimus impediri nos à melioribus bonis.

Hic igitur consilij est relictis illis, ad Christum crucifixum confugere, & eius amore, qui propter nos omni consolatione destitutus, miser ac miserabilis in cruce animam fudit, eiusmodi carnales affectus salubriter mortificare. Quod vt libentius faceremus, Christus liberalissimus remunerator etiam centuplum in præsentibus, & vitam æternam in futuro seculo nobis promittere dignatus est. Et alibi ipse ait: Nolite arbitrari quia pacem venimus mittere in terram. Non veni pacem mittere, sed gladium. Veni enim separare hominem aduersus patrem suum, & filiam aduersus matrem suam, & nuncium aduersus fratrem suum: & inimici hominis, domestici eius: vt intelligamus libenter nos contemnere debere licet consanguineos & cognatos, quando salutem nostram ipsi sæpè præcipuè aduersantur, atque ob id nobis maximè sunt inimici. Quod autem Dominus dicit, centuplum accipiet, intelligendum est de internis charismatibus, quæ Deus benignissimus copiosissimè largiri solet cunctis istius mundi visibilibus contemnentibus: quibus sæpè tanta præstantur à Deo, vt si cuncta mundi huius bona in vnum consentur, nulla tamen ratione cum ijs conferri possint. Sed hæc homines sensibus dediti neque intelligunt neque

Opes augere quam sit periculo sum.

Lucæ 8.

Matth. 13.
Marc. 4.

Matth. 16.

Amor parentum & cognatorum quoniam vincendus.
Gregorius.

Amor parentum quid male ingerat.

Matth. 10.
Lucæ 11.

Quanta Deus retribuatur propter ipsum omnia relinquentibus carnalibus.

dd que

VI
22

Mal. 4.

que percipiunt, ideoque in has externas plane viles rerum sensibilibus voluptates sese effundunt. Denique addit Dominus: Et vitam eternam possidebit. O stulti filij hominum vsquequo graui corde? ut quid diligitis vanitatem & queritis mendacium? Si veram felicitatem expetitis, ecce vita eterna vobis hic promittitur. Iam accurrite, facite quod hortatur ipse qui est vita eterna, & vere felices eritis.

SERMO IN EODEM FESTO.

De sancti Pauli conuersione plane miraculosa, atque diuina: quomodoque nos à vitijs ad Dominum conuerti debeamus, & quam ad veram conuersionem pertineant.

Act. 9.

Gal. 3. Conuersio S. Pauli quam visis fuerit Ecclesie.

Surgens autem Saulus de terra, apertis oculis nihil videbat. Ad manu autem illius trahentes, introduxerunt Damascum Act. IX. Non otiosum est illi, quod præter morem, Ecclesia vnus Apostoli Pauli (qui quidem vnus Apostolus fuit, non minus habens, nec minus, sed forsasse multo plus in Ecclesia laborans cæteris Apostolis quamuis ex Apostolorum numero non fuerit denario) conuersionem ducit festiuam. Fuit enim reuera vas electionis qui Iesu nomen coram gentibus & regibus portauit. Accepit euangelium, quod prædicauit, non ab homine, nec ab homine didicit, sed per reuelationem à Deo. Vtilissima igitur supra omnem modum Sauli huius (ita enim ante conuersionem vocabatur) conuersio Ecclesie fuit. Fuit quoque diuinæ bonitatis, & sapientiæ mirabiliter ostensiuæ. Fuit præterea misericordiz eius in eum, quod dedita opera erat in studio actusque Ecclesiam persequendi constitutus, suauiter declaratiua. Postremo, fuit nobis omnibus ponendi forma exemplaris, atque ad Deum perfecte nos conuertendi regula. Gaudet quoque de eius conuersione ecclesia. Siquidem magnus Ecclesie hostis & persecutor, cuius visus est in amicum & in Apostolum Iesu Christi. Non tantum nocuit Ecclesie (tametsi vehementer aduersaretur) persecutor, quantum conuersus postea profuit pijsimus prædicator. Persequeretur autem Dei Ecclesiam in incredulitate zelator legis, quam per Christi fidem prorsus relinquit, & perire metuebat. Erat enim de illis, de quibus Dominus dicit: Veniet hora, ut omnes qui interficiunt vos, arbitrentur se obsequium prestare Deo. Putabat itaque Paulus bene se agere si tutaretur legem, cuius seruandæ propugnandæque gratia, omnia destrueret contraria, cuiusmodi secta erat Christianorum. Quæ ubi intellexeret, de lege & gente Iudæorum actum esse sentiebat. Hanc igitur quantum valuit persequens exterminare moliebatur. Verum tamen, quia vir fuit bonus & zelosus, & per ignorantiam peccabat, propterea quod credebat se ad hanc obligari defensionem & zelum legis, misericordiam (quod ipse quoque faretur) à Domino consecutus est. Neque enim tam grande eius fuit peccatum, quam phariseorum & tyrannorum quorundam, qui Christi fidem ex malitia & odio persecuti sunt non amore zeloue legis, quam ne ipsi quidem obseruabant. Et hæc de eius conuersatione, quam ante conuersionem habuit dicta sint. Deinde cuiusmodi in conuersione, & post conuersionem fuerit dicendum. In itinere erat ad Damascum, in voluntate ac studio malo, ad persequendos Christianos constitutus. Quare dicendum, Pauli conuersionem, fuisse potentem, miraculosam ac plane diuinam. Siquidem con-

Ioan. 16.

1. Tim. 1.

Ibidem.

Conuersio S. Pauli vii fuerit potens.